

Solenergi til landsby i Sør-Afrika

Henry Kjell Johansen 20 nov 2012

Ni klubber og Distrikt 2260 har gjennom Romerike Klimagruppe donert solcellepaneler med kontroll- og batterienheter til 50 husholdninger i landsbyen Thlatlaganya i Limpopo-provinsen. Klimagruppen samarbeidet med Rotary Club of Polokwane om å kontrollere gjennomføringen.

Prosjektet ble slutført i oktober 2012. Bildet viser presidenten Dr Ursula Moodie sammen med personell fra leverandøren, Solar Vision (Pvt) Ltd, foran skiltet med bidragsyterne.

Ursula skrev i sin oppsummering:

“I think the project has been very worthwhile. Thanks once again for bringing light to so many people. It is greatly appreciated”.

Prosjektet ble meget vellykket og ble gjennomført i henhold til avtalt plan og økonomisk ramme.

Bakgrunn

På møtet arrangert av Skøyen Rotaryklubb i 2008, oppfordret Dr Rajendra Pachauri, leder for FNs Klimapanel, at Rotary burde satse på å hjelpe de over 1,3 mrd mennesker som ikke har elektrisitet, med solcelleanlegg. Det var etter hans mening den beste måten å redusere fattigdommen på, øke studiemuligheten og bedre helsen. Romerike Klimagruppe gikk tidlig inn for å utvikle et prosjekt som kunne skaffe en landsby strøm fra solcellepaneler.

Veien ble lang på grunn av en rekke uheldige hendelser. Vi var kommet langt med et prosjekt i Afghanistan da rotaryklubbene der forsvant. I Rwanda sviktet til slutt stedlige samarbeidspartnere, og i Mali måtte forberedelsene avbrytes pga opprøret.

I parallell hadde vi tatt kontakt med Sør-Afrika som også har store områder hvor det vil ta årtier før fastnettet er bygget ut. Provinsen Limpopo helt nord i landet har spesielt store problemer. Vi var kjent med at Maridalen RK hadde gjennomført et prosjekt der i samarbeid med den ideelle organisasjonen *Solenergi uten Grenser* ledet av *Tommy Fernandes*, en tidligere REC-ansatt som var med på å bygge opp *Solar Vision* i Sør-Afrika. Firmaet ble senere overtatt av afrikanere. De har konsesjon på å bygge ut solcelleanlegg i Limpopo.

I januar 2012 tok Klimagruppen kontakt med Tommy Fernandes og utarbeidet et avtaleutkast med en kostnadsramme på kr 190 000 som ville gi 50 hus egnede solcellesystemer, betegnet *Solar Home Systems (SHS)*.

Avtalen og gjennomføringen

På basis av et tilbud fra Solar Vision undertegnet vi 3. juni 2012 en avtale med Solenergi uten Grenser som hadde god kontakt med firmaet. Solar Vision skulle foreslå egnet landsby, avtale med lokale myndigheter om installasjon og vedlikehold, anskaffe, montere og installere SHS-anleggene. Klimagruppen hadde sjekket med Eskom (Sør-Afrikas Statnett) om utbyggingen av fastnett, Solar Vision (de har installert flere tusen anlegg), med tidligere REC-sjef og med Maridalen RK om Solenergi uten Grenser. Videre laget vi en avtale med *Rotary Club of Polokwane*, som holder til i Limpopo-provinsen der også Solar Vision har fasiliteter, om å følge opp gjennomføringen av prosjektet.

Første utbetaling ville skje når vi godkjente valget av Landsby. RC of Polokwane gjorde en grundig jobb med å sjekke med nasjonale og lokale myndigheter at alle betingelser var oppfylt, de besøkte landsbyen og ga oss sin anbefaling. 16 august ga vi grønt lys til å sette i gang. Det utløste en betaling på kr 100 000 til innkjøp av materiell.

Under gjennomføringen av installasjonene sendte Solar Vision oss og rotaryklubben bilder av arbeidets gang.

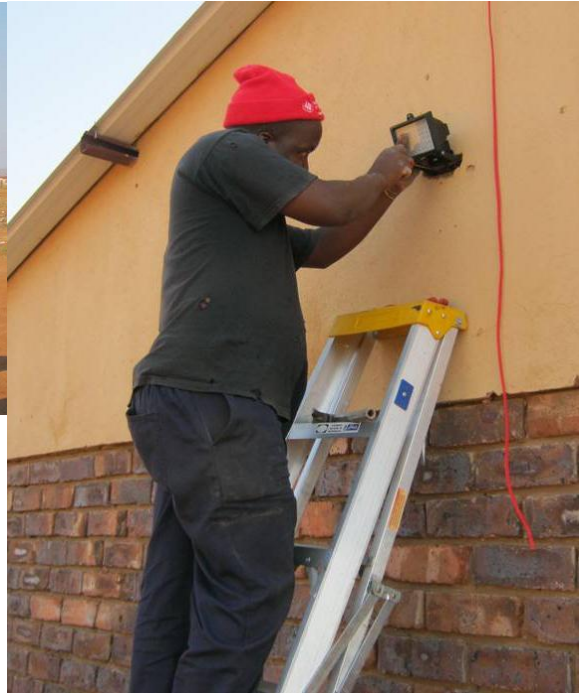

Kontrollenheten med elektronikk og stort batteri med kapasitet for fire dages bruk monteres.

Solar Vision gjennomførte slutt-test av SHS-anleggene 29 september 2012. De arbeidet effektivt og profesjonelt.

Flere husstander ønsket at ett lys ble montert utvendig for å øke sikkerheten. Vold og tyverier i mørklagte landsbyer skaper utrygghet.

RC of Polokwane inspiserte landsbyen sammen med Solar Vision i oktober. De besøkte familier og forvisset seg om at anleggene virket som foreskrevet. Klimagruppen fikk bekreftelse med bilder fra klubben og sluttrapport fra Solenergi uten grenser tidlig i november. Klimagruppen inviterte Tommy Fernandes på sitt møte 14. november. Sluttrapportene og presentasjonene ble behandlet på møtet og prosjektet erklært gjennomført som avtalt. Sluttbeløpet, kr 90 000 ble overført til Solenergi uten grenser 16. november 2012.

Leveransen

Solar Home System (SHS) består av:

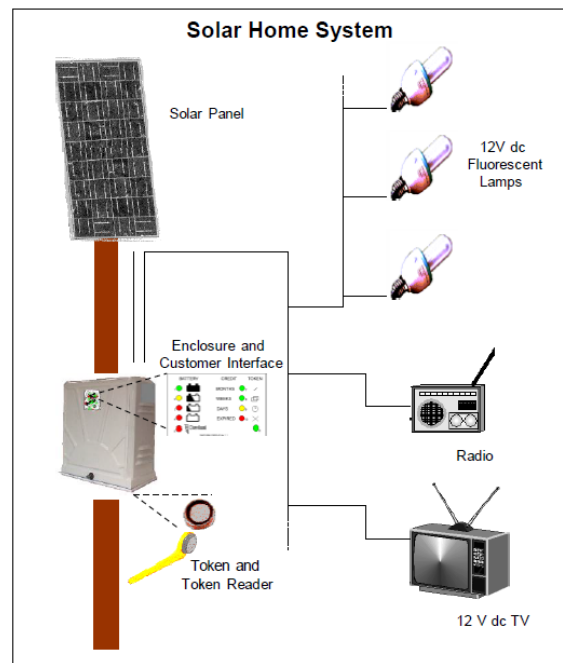
- Solcellepanel 75W
- Et deep cycle-batteri som fulladet gir strøm til lysene i fire dager
- Lade- og utladekontroll som beskytter batteriet
- Fire 12 V fluorescentlys (inne og ute)
- Kabler, brytere og kontakter

Det er vanlig å kople til radio, vifter og andre enheter som trenger lite strøm, f.eks enkel TV.

Leveransen innbefattet også installasjon og uttesting av SHS-anlegget.

Vedlikehold

Husholdningene måtte søke om å få installert SHS slik myndighetene krever. Hver

husholdning inngikk så en avtale om å betale en månedlig avgift til Solar Vision for vedlikehold. Gjennom loven om Free Basic Electricity (FBE) til alle, subsidierer myndighetene vedlikehold av SHS-anleggene. Mellomlegget en husholdning må betale selv er ZAR 38 (kr 28). Konesjonsbetingelsene sier at Solar Vision er pliktig til å vedlikeholde anlegget i 20 år så sant avgiften betales. Solar Vision har montert flere tusen anlegg hvor de har tilsvarende betingelser.

Bilder fra Thlatlaganya

De fleste valgte å ta inn solpanelene om natten og ikke ha de på taket da de var redde for at panelene skulle bli stjålet.

Et vellykket prosjekt

Det lyktes denne gang fordi vi hadde gjort grundige forundersøkelser hos myndigheter, hjelpeorganisasjoner og stedlig leverandør i tillegg til at vi hadde en meget oppgående rotarykubb lokalt som kunne kontrollere gjennomføringen. Klare avtaler gjorde at det ikke var usikkerhet om ansvar og oppgave.

Vi anbefaler at flere klubber bruker dette nettverket og bringer solenergi til landsbyer.